

KUSTBON

== Tidning för svenskarna i Estland ==

Årg. II.

Onsdagen den 2 april 1919.

Nö 4.

o o o o o o Redaktionen adress: Reval, Riddaregatan 3. o o o o o o

Brev från Rågöarna.

Det stora världskriget, som obarmhärtigt rasat öfver fyra år, har ej eller glömt bort de små Rågöarna. Nedan under krigets första dagar, då tyfarna två gånger (första gången genom luftskepp, andra gången genom torpetbåtar) bombarderade den tre werst från Rågöarna liggande staden Baltischport, wäckte kanondundret oreða bland folket, så att en mittpå natten ryktes ur sönnen genom de hårda knallarna. Att det war „åska i luften“, blev först då fullkomligt klart, då ryfarna efter revolutionens utbrott på våren 1917 började bygga batterier på ön Lilla Rågö. Hela ön formligen wimlade av ryfka arbetare och militärer. De sega ryfarna woro ständigt skrämde för tyfarna och trodde sig aldrig säkra fastän ingen tyff hördes av. Många öbor ansågos wara tyffa spioner och fingo ehuru oftyldiga lida mycket ont.

Man behövde blott tända en cigarr i skymningen på gatan för att bli anlagad för spioneri; det fades: „Ni ger signaler till tyffa flottan och aeroplanerna.“

Potatisen bortstulös på åkrarna kort efter blomningen, många får nedslaktades om nätterna och de på Rågöarna så mycket förekommande stenomhågnaderna omstörtades här och där blott för ro skull.

Att ryfarna äro ett gladlynt folk, hade man mer än nog bewis på, då man stundom äwen mitt på natten wäcktes genom de höga sopran tonerna från gatan, där den ena försökte öwertrumpa den andra. Har ryfsen fått sig en grogg, kan han aldrig hålla sig tyst, utan då skall det sättas i rörelse både mun, armar och ben.

Alla öns fiskebåtar måste hållas redo att genast kunna stå till buds när någon fara märktes. Då Döjel och Dagö intogos från

tyfarna, war fruktan för tyfarna äwen här så stor, att besättningen på batteriet snart nog hade rymt.

Då nu äntligen på våren 1918 staden Gapsal föll i tyfarnas händer, flydde äwen alla ryfkar från Rågöarna, sedan de först förstört allt, wad de byggt och sprängt alla kanoner samt tillintetgjort all ammunition. Som minne från den fäsansfulla tiden står här ännu kvar blott en liten ångbåtsbrygga.

Följde nu den så kallade ”tyffa tiden,” som för Rågöborna — några små obetydligheter fränsedda — war en mycket fredlig och lycklig tid. Alla unga män, wilka under kriget warit borta, samlades så småningom hem, det fredliga arbetet utawades nu åter med fullkraft.

Men så kom omflaget. Tyfarna reste bort och ryfarna trängde på. Estland kallade sedan det förklarar sig själwständigt, ånho alla unga män under fanorna. Äwen från Rågöarna sändes många unga män till fronten. Tungt förefaller nog livet, när man tänker på, att några redan öwer 8 år burit den gråa soldatsrocken, och ännu ser man intet slut, men det kan ej hjälpas. Ryfarnas barbarism känner inga gränser, och lyckas det dem att intränga i landet, är ej mer något litw att tänka på.

Under wäntan på bättre tider försöker en glömma många annors så wittiga frågor och tror att dock allting här i världen har sin början och sitt slut, äwen detta krig och denna oreða mellan nationerna. Då så våra unga krafter, som efter att hawa kämpat på Galizens och Polens slätter för frömmande systemål, och nu kämpa för vårt eget land en kamp som gäller dess litw eller död, återwända till sina öar för att bruka sina krafter på fredligt arbete till landets och swenskhetsens wäl. Äwen på det andliga området har kriget inwärfat menligt. Den före kriget här så litwligt werksamme

fång- och musikkåren här dött ut; svenska tidningar från Sverige, vilka före så flidigt anlitas och wro oss kära wälkomma budbärare från det gamla moderlandet saknas numera.

Matfrågan har hittills ej gjort stort humudbry för Nargöborna, vilka alltid varit mycket sparsamma och ända till senare tiden haft små förråd från föregående skördar kvar, men från och med i år tycks det äwen här blifwärt för de obesuttna, då bönderna lewererat sina öwverflott till staden Baltischport.

Fisshafngsten war i somras tämligen god, men eftersom fisken beslagtogs aw thysarna och i jämförelse med andra gällande priser betaltes billigt, wro inkomsterna härför ringa. För winterfisket har hittills ej något passande wäder rätt. Stora swårigheter bereder anstafande aw fiskeriredskap, och lyckas man ej få några förbättringar i den wägen, kommer fisket härnte att gå en dunkel framtid till mötes.

S. P.-1.

Upp till wal till den Konstituerande Församlingen den 5, 6 och 7 april.

Warje swensk medborgare i Estland, som har wårt dyra modersmål kärt och will bibehålla swensk kultur och bildning samt annors önskar wårt swenska folk lycka och framgång, måste rösta på Svenska Folkförbundets kandidater S. Böhl och Joel Nyman, som stå på listan N:o 6

Wåra swenska representanter komma att tappert förswara wåra swenska livsintressen och äro aldrig beroende aw något estniskt parti, oaktat wi för säkerhets skull och wisja orsaker wro twungna att ingå walförbund med det Kristliga folkpartiet. Låt dig aldrig misledas aw andra röster. Wi äro swenskar och wåra swenska män komma aldrig att swika sitt folk.

Upp swenske medborgare och medborgarinnor! Infinnen er mangrant på walbagarna och awgiwen edra röster endast för listan.

N:o 6

Svenska — Estland.

Nargö. Som bekant, wro Nargöborna under ryfska tiden tillföljd aw att den dåwärande regeringen började anlägga festningswerk

på ön twungna att lämna sina hus och hem. Nu har Svenska Folkministern lämnat in en ansökan till den Temporära Regeringen om att Nargöborna må få återwända till sina förwa boningsplatser och äwen med bön au tillstånd till erhållande aw skogsmaterial för anstafande aw fiskeriredskap. För utredande aw Nargö-frågan har regeringen tillsatt en kommitté, och wi ha all anledning hoppas, att öbornas önskan blir uppfylld.

Statsrådet S. Böhl har den 30 dennes hållit föredrag på Stora och Lilla Nargö, wäwid han gett upplysningar om landets politiska läge f. n. samt talat om de stundlande walen m. m. Det märkes, att intresset för wår swenska sak wäxer allt mer och mer hos allmogen. —

På Ormsö har öppnats egen postagentur under benämningen „Wormsö.“ —

Politiska nyheter.

(Enligt estniska och tyska pressen.)

Ur Estniska Högtwarterets rapporter.

Den 26 mars.

I riktningen Jamburg eröfrade senaste natt en under Kapten Sadolstis befäl utsänd större spanarawdelning aw ryfska partisaner byn Nish och tog som bytte 2 kulsprutor samt 45 fångar, Fienden efterlämnade många stupade och sårade.

I riktningen Petshory i trakten aw järnwägslinjen bombarderade fienden wåra positioner och företog ett anfall men blev öwerallt tillbakastlagen med stora förluster.

I riktningen Marienburg intogo wåra trupper efter häftiga strider linjen aw egendomarna Graubenhof, Kulle och Illingen samt eröfrade en i fullst skick warande kulspruta.

Den 27 mars.

I riktningen Jamburg tog wår spanarawdelning wid byn Nish en trupp fientliga rekognoscerade till fånga.

I riktningen Petshory tillbakaslogos fiendens häftiga angrepp wid byarna Marga, Pofski och Stora-Bogomolowa. Wid sistnämnda by efterlämnade fienden omfr. 30 döda och 50 sårade.

Senare på dagen meddelas, att wårt pansartåg i riktningen Marienburg intagit Hoppenhofs station samt att wår infanteriaw-

delning efter häftiga strider utdrivit fienden ur byn Schoode. Vid godset Illingen fortsattes striden med framgång fienden.

Den 28 mars.

I riktningen Marienburg intogo våra efter häftiga strider byarna Petri och Alsta samt godsén Hopa, Nya Rosa, Opekeln och Gamla Laitzen och tåga framåt, efterjagande fienden. Vår ritteriavdelning har efterjagande fienden trängt fram till sjön Marienburg, efter häftige strider intagit godsén Wistikon och Fianden samt tågar fram mot Marienburg.

Den 29 mars.

I riktningen Heinast intogo våra efter häftiga strider Köpingen och stationen Heinast och godset Rodjal samt tågade fram erövrande gårdarna Hudo, och Oleme. Sedan fienden fått förstärkningar woro wi twungna att dra oss tillbaka, från godset Rodjal till godset Anknit.

I riktningen Petshory intogo våra pansartåg stationen och köpingen Petshory och fingo som byte 3 kanoner och annat. Vår infanteriavdelning trängde fram i striden med fienderna till linien av byarna Maslowa och Pogiblowa.

I riktningen Marienburg bombarderade vårt batteri staden Marienburg Våra trupper gingo över floden Koiva, intogo efter häftiga strider byarna Tilliku och Legerit samt tåga framåt.

Strödda meddelanden.

Inrikesministern Poška, meddelar att Amerika lowat Estland 2000 tonn eller 120.000 pud spannmål. Vid behov är Amerika willigt även mottaga Estniska rikslånsobligationen som er sättning. —

I Ungarn tar bolschewik-regenigen föredöme av rysarne och håller på med att nationalisera och socialisera. —

De allierades första båt har anländ med livsmedel i tyfl hamn.

Officiella meddelanden.

Nedanstående lagar och påbud ha bliwit oss överlämnade av Swenska Folkministeriet i och för publicering på swenska språket. (Publicerades i Regeringsbladet N:o 13).

Förordning antagen av den Temporära Regeringen den 7 mars 1919.

Alla i krigs-, skyddsfärens samt alla andra i regeringens och själwstyrelsens äro pliktiga att awgiwa följande beliga löfte:

„Såson Estniska demokratiska Republikens medborgare lowar jag härmed heligt och i överensstämmelse med mitt samwete den Estniska demokratiska Republiken och dess utöwande statliga makt, den Temporära Regeringen trohet, tills folket genom Estlands konstituerande Församling fastställt och börjat tillämpa en med dess egen wilja överensstämmande regeringensform. Jag lowar heligt i enlighet med mitt bättre förstånd och samwete fullgöra alla de fodringar, som bliwit ställda och framdeles komma att ställas på mig, och därwid använda min bästa förmåga och mitt förstånd, wid behov äwen offra egendom och liv för fäderneslandets och folkets wälgång som och wid genomförande och försvarande av demokratiska grundsatser i Estland. Vid förmerklighandet av allt detta lowar jag med ed uppvisa willig lydnad mot den Estniska demokratiska Republikens Temporära Regering och de av densamma tillsatta myndigheterna samt bliwa fast wid min ed utan att akka på släktkap, wänskap och personlig nytta, wetande att jag i motsattfall ädrager mig lagens stränga straff.

Detta lowar jag heligt och bekräftar med min underskrift.“

Premierminister: R. Päts.

Inrikesminister: A. Peet.

E. R. st. företr. Safförare: Th. Kääril.

Regler angående undsäende av Estniska demokratiska Republikens medborgerskap.

(Publicerat i „Regeringsbladet“ N:o 16).

Till Inrikesministeriet ha flera framkommit med den önskan att få inträda i Estniska Republikens medborgerskap. Enligt lagen bör en sådan anhållen inlämnas till de lokala krets- och stadsstyrelserna, som sedan överlämnar den till Inrikesministeriets passawdelning.

Lantdagens färordning ang. medborgerskap av den 26 november 1918, („Regeringsbladet“ 1918 N:o 4), förutsfer två fall, då fråga är om inträde i medborgerskap, nämligen: § 2 talar om sådana personer, som förr warit f. d. Rysslands medborgare, men icke härstamma från Estniska Republikens landsområden och således icke här warit mantalsfritwina, då däremot § 6 menar alla andra utlämningar utom ryfska medborgare.

Jurikesministeriet föreskriver krets- och stadsförvaltningarna vid båda fallen beakta följande:

1. Rantdagens förordning av den 26 november 1918 § 2 angår alla personer, som härstamma från förra Rysslands landsdelar, om sådana personer icke redan utträtt ur rytt medborgerskap och antagit ett annat lands, om också ett lands, som uppstått insom förra Rysslands gränser, medborgerskap; i sista fallet hänföres såda personer också till § 6.

2. Personer av estnisk nationalitet, som den 24 februari 1918 voro förra Rysslands medborgare och nu bo inom Republikens gränser, böra det oaktat de genom omregistrering utträtt ur till Republiken hörande kommuners och städers medlemskap och övergått till kommuner och städer, hörande till förra Ryssland, anses som Republikens medborgare, om bevis kunna företes, att de själva eller deras föräldrar eller förföräldrar under loppet av sista århundradet härstamma från någon av Republikens kommuner eller städer, och om de icke efter den 24 februari 1918 inträtt i annat medborgerskap, om det också skulle vara ett inom förra Rysslands område uppstått lans medborgerskap.

3. För bestämmande av medborgerskap böra icke blott pass och personbetyg utan även andra dokument angående personen företes: ståndsbetyg, tjänste papper m. m.

Vid misstroende bör saken inlämnas till Jurikesministeriets administrativa afdelnings Överstyrelse i och för fattande av beslut.

4. Anmälan om undsfående av medborgerskap av personer, som angivas i § 2, bör innehålla följande upplysningar: a) tillnamn och namn (om många namn finnas, böra alla utsättas, gifta kvinnor och änkor angiva även sina förra tillnamn), b) födelseid, c) medborgerskap, d) familjeförhållanden (gift eller icke, änking eller änka, barn), e) trosbekännelse, f) nationalitet, g) titel, h) ekonomisk ställning, i) huru länge bosatt i Republiken, j) adress och k) behärskas estniska språket. Barnen komma alla utan hänshu till ålder att antecknas, även de, som icke bo hos föräldarna. Uppgifterna om gifta kvinnor och barn: namnet (alla namn, för gifta även födelsenamn och för gifta döttrar — som skrivas i familjen — även

mannens alla namn), födelseid och adress, om de lewa silda.

5. De i förra punkten angivna medelanden böra insändas till Jurikesministeriet jämte följande dokument:

1) intyg att ansökaren verkligen har intresse bo i Republiken och vari detta intresse består; 2) intyg att han och hans familjs livsuppehälle är garanterat; 3) intyg att från Krets- och stadsförvaltningens sida, där ansökaren bor, hinder för undsfående av medborgerskap icke förefinnes.

6. Personer, som anges i Rantdagens ovan nämnda förordning av den 26 november 1918 § 6, böra i sin ansökan lämna samma uppgifter om sig och sina familjer, som fodras i dessa regler's fjärde punkt.

Sina meddelanden, som översändas till Jurikesministeriet, böra dessa personer bifoga följande dokument:

1) pass eller annat personbetyg, om pass icke fins; 2) intyg om familje förhållanden; 3) intyg att ansökarens och hans familjs uppehälle är garanterat; 4) intyg av Krets- eller stadsförvaltningen, inom vars område ansökaren bor eller önskar bosätta sig, att hinder för hans boende där eller flyttande dit icke förefinnes, och 5) intyg att ansökaren minst fem år utan avbrott bott inom Estniska Republikens gränser.

7. Dett åligger Krets- och stadsförvaltningar waka över dessa uppgifters riktighet.

8. Intygen kunna wari dokument eller trovärdiga personers protokollförda yttranden.

9. Skrivelsen ang. undsfående av medborgerskap bör förses med stämpelavgift 3 mark; warje bifogat dokument förses med R. 1:50 stämpelavgift.

Jurikesministeriet föreskriver alla Krets- och stadsförvaltningar offentligt kunnigöra de i dessa regler angivna fodringarna på alla lokala språk.

Den 6 februari 1919.

För Jurikesministern

Jurikesministerbiträdet: M. M a i m.

Sekreteraren: R. L e p p.